

ارزیابی عملکرد لرزهای قابها با اعضای زانویی کمانشتاب با استفاده از تحلیل دینامیکی غیرخطی

مسعود خلیقی*^۱، کمال ایزدی^۲، سحر رضایی ^۳ ۱- استادیار گروه عمران، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران ۲- دانشجوی کارشناسی ارشد سازه گروه عمران، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران ۳- دانشجوی دکتری سازه گروه عمران، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران *سنندج، صندوق پستی ۲٦١٧۷-٦٦١٧٥، ۲۵۱۵۰

قابهای فولادی با اعضای زانویی کمانش تاب، یکی از سیستمهای باربر جانبی نوین هستند که به کمک دستکهای کوتاه کمانش تاب در محل اتصال تیر به ستون ساخته می شوند. استفاده از اعضای زانویی، علاوه بر افزایش عملکرد لرزهای قاب، باعث کاهش محدودیتهای معماری و قابلیت تعمیر پذیری آن می شود. علی رغم مزایای مذکور، این نوع قابها تاکنون از سوی استاندارد بر ۲۸۰۰ به عنوان یکی از سیستمهای مقاوم جانبی به رسمیت شناخته نشدهاند. هدف از این مطاعه، ارزیابی عملکرد لرزه ی این سیستمها مطابق با آئین نامه های ایران است. برای نیل به این هدف در این مقاله در گام نخست ۲۱ مدل قاب ۳،۲۰۰ و ۱۲ طبقه در ٤ دهانه متفاوت در نرم افزار DERFORM 3D مدل سازی شدند. طراحی قابهای مذکور با استفاده از روش طراحی پلاستیک مبتنی بر عملکرد انجام شد. در گام بعد به منظور ارزیابی لرزهای سازه از روش تحلیل دینامیکی غیرخطی استفاده شده بدین منظور ۸ رکورد زلزله مطابق با روش استاندارد ۲۰۰۰ انتخاب و مقیاس سازی رکوردها انجام شد. پس از تحلیل قابها، ارزیابی لرزهای مطابق با دستورالعمل بهسازی لرزهای (نشریه ۳۱۰) انجام گرفت. نتایج این پژوهش نشان داد که سطح عملکرد ایمنی جانی در اعضای زانویی کمانش تاب به عنوان حلقه شکل پذیر سیستم سازهای با لحاظ سطوح عملکرد ساختمان مطابق با تعریف ارائه شده در نشریه ۳۰۰ تامین می گردد.

> **واژگان کلیدی** ارزیابی لرزهای، تحلیل دینامیکی غیرخطی، اعضای زانویی کمانش تاب، طراحی غیرخطی

Seismic Performance Evaluation of Frames Whit Buckling-Restrained Knee Members Using Nonlinear Dynamic Analysis M. Khalighi, K. Izadi, S. Rezaie

Abstract

Steel frames with buckling-resistant knee members are one of the new lateral bearing systems. They are made using short buckling-resistant members at the beam-to-column junctions. Using mentioned members, reduces the architectural limitations and reparability of frames in addition to increasing their seismic performance. Despite the mentioned advantages, these types of frames have not yet been recognized as one of the lateral resistance systems by the 2800 standard. The purpose of this study is to evaluate the seismic performance of this lateral resistant system according to Iranian standards. To achieve this goal, in the first step, 16 steel frames with 3, 6, 9, and 12 stories with different sizes were modeled By Perform 3d. The design of the mentioned frames was done using the performance-

based plastic design method. In the next step, non-linear dynamic analysis method was used for seismic evaluation of the structure. In the next step, the nonlinear dynamic analysis method was used for the seismic performance assessment of buckling-restrained knee brace frames. For this purpose, 8 earthquake records were selected and scaled according to the 2800 standard method. After the frames analysis, a seismic evaluation was performed according to Instruction for Seismic Rehabilitation of Existing Buildings (code No. 360). The results of this research showed that the performance level of life safety in buckling-restrained knee-braced frames as a malleable ring of a structural system is provided in terms of building performance levels according to the definition provided in 360 publication.

Keywords

Seismic Evaluation, Non-Linear Dynamic Analysis, Buckling-Restrained Knee-Members, Non-Linear Design

1555

Downloaded from journalisss.ir on 2024-09-01

۱ – مقدمه

در طراحی سازه های فولادی انتخاب سیستم باربر جانبی با شکل پذیری مناسب در نواحی لرزه خیز امری ضروری می باشد. در سالهای اخیر سیستم های سازه ای مختلفی هم چون قاب های مهاربندی همگرا و واگرا با هدف مقاومت در برابر بارهای لرزهای به طور وسیعی استفاده شدهاند. وجود مهاربندهای مرسوم در سیستمهای سازهای می تواند موجب کاهش فضا و محدودیت های معماري در قاب هاي داخلي و خارجي ساختمان شود. با توجه به محدودیتهای ذکرشده در خصوص مهاربندهای همگرا و واگرا، استفاده از اعضای زانویی کمانشتاب می تواند به عنوان راه حلی مناسب، مشکلات مطرح شده را کاهش دهد. قابهای با اعضای زانویی، ترکیبی از قاب مقاوم فولادی و عناصر زانویی میباشند. در صورتی که اعضای کمانش تاب درقاب مورد استفاده قرار گیرد، آن را قاب با اعضای زانویی کمانش تاب مینامند. در این نوع سیستم مقاوم جانبی مطابق شکل (۱)، به منظور افزایش عملکرد لرزهای، عناصر زانویی در محل اتصال تیر به ستون در قاب فولادي اضافه مي گردد.

بعد از زمین لرزه نور تریج در سال ۱۹۹٤، موضوع به کارگیری دستکهای فلزی در گوشه قاب و بین تیر و ستون، به منظور ترمیم و بهبود عملکرد لرزهای قابهای فولادی پیشنهاد گردید. رفتار هیسترزیس قابهای خمشی ترمیم شده به کمک این اعضا، توسط یوانگ و همکاران ⁽[۲] با استفاده از مدلهای عددی و

آزمایشگاهی، مورد مطالعه قرار گرفت. نتایج مطالعات محققین مذکور حاکی از بهبود عملکرد لرزهای این نوع قابها بود. ترابی و ماهری [۳] در یک مطالعه آزمایشگاهی اثر استفاده از دستکهای فولادی جهت ترمیم قابهای بتنی مسلح را بررسی نمودند. سو و حلیم ^۲[٤, ٥] ایده استفاده از دستکهای میراگر منحنی شکل را به منظور بهبود عملکرد لرزهای قابهای خمشی با اتصالات نیمهصلب مطرح کردند. عباس مرام و زهرایی [۲] موضوع بهکارگیری دستکهای زانویی کمانی شکل را در گوشه قابهای ساده فولادی مورد بررسی قرار دادند. این محققین دریافتند که قابهای ساده با دستکهای منحنی شکل نسبت به قابهای خمشی بدون دستک از عملکرد لرزهای بهتری برخوردارند.

جوندا و همکاران [۱] و جوندا [۷] در خصوص سیستم قابهای دارای اعضای زانویی کمانش تاب تحقیقات تجربی را انجام دادند. در این مطالعه، طراحی قابهای با اعضای زانویی کمانش تاب به نحوی در نظر گرفته شد که تمام تغییر شکلهای غیر خطی سازه به اعضای زانویی کمانش تاب منتقل شود. هم چنین در این پژوهش آزمایش های بارگذاری چرخهای نمونههای تجربی با مقیاس واقعی انجام گرفت. استفاده از اتصال برشی تک صفحه نیز برای اتصالات تیر به ستون در نظر گرفته شد.

جوندا و همکاران [۱] و جوندا [۷] در خصوص ارزیابی رفتار غیرخطی اعضای کمانش تاب دریافتند که این اعضاء سازهای، به دلیل رفتار هیسترزیس پایدار و متقارن در کشش و فشار، در برابر بارهای محوری دینامیکی، شکلپذیری مناسبی از خود نشان میدهند. لیلاتویوات و همکاران⁴[۸] طراحی و ارزیابی رفتار قابهای خمشی دارای اعضای زانویی با مقاطع فولادی توخالی را مورد بررسی قرار دادند. در این پژوهش، روش طراحی با استفاده از مفهوم طراحی پلاستیک مبنی بر عملکرد مورد استفاده قابهای خمشی دارای اعضای زانویی طراحی شد قابهای خمشی دارای اعضای زانویی طراحی شده و استفاده از قابهای خمشی دارای اعضای زانویی طراحی شده با استفاده از قابهای خمشی دارای اعضای زانویی طراحی شده با استفاده از روش طراحی پلاستیک بر مبنای عملکرد، پایدار و شکل پذیر بوده

Downloaded from journalisss.ir on 2024-09-01

¹ Uang et al.

² Hsu and Halim

³ Junda et al.

⁴ Leelataviwat et al.

است و قبل از این که تست نمونهها با شکست هر یک از اجزاء متوقف شود، تغییرمکان نسبی می تواند به ٤ تا ٥ درصد برسد. همچنین مطالعه تحلیلی توسط فرخی و بازوند [۹] به منظور مقایسه عملکرد لرزه ای بین قابهای مقاوم خمشی و قابهای خمشی دارای اعضای زانویی انجام شد. این مطالعه بر روی قابهای فولادی ۳ ، ۳ و ۱۰ طبقه انجام شد. در این پژوهش كاليبراسيون مدل تحليلي با استفاده از نتايج آزمايشگاهي بهدست آمده توسط ليلات وىوات و همكاران [٨] انجام گرفت. نتایج این مطالعه نشان داد که قابهای خمشی دارای اعضای زانوییها نسبت به قابهای مقاوم خمشی عملکرد بالاتر از خود نشان میدهند. همچنین این پژوهش نشان داد که استفاده از این نوع سيستم باربرجانبى موجب افزايش قابل توجه مقاومت درحدود ۵۰٪ و سختی در حدود ۹۰٪ در مقایسه با قاب خمشی پایه می گردد. تحملی رودسری و همکاران [۱۰] در پژوهشی به بررسی اثر نیروی محوری بر رفتار لرزهای قابهای مقاوم خمشی و قابهای با اعضای زانویی کمانش تاب پرداختند. نتایج حاصل از این بررسی نشان داد که وجود بار محوری بیش از ٥٠ درصد ظرفیت ستون، به طور قابل توجهی ویژگیهای لرزهای قابهای مورد مطالعه را کاهش میدهد. جوندا [۷] بهسازی قاب خمشی دارای اعضای زانویی را پیشنهاد نمود. در این مطالعه ایده امکان استفاده از اتصالات نیمه گیردار به جای اتصالات کاملا گیردار برای اتصال تير به ستون مطرح شد. اتصالات نبشي جان دوطرفه با نبشیهای بالا و پایین نشیمن برای استفاده انتخاب گردید. مطالعات تحلیلی قاب های ۳ طبقه با ۳ دهانه، با استفاده از دو نوع اجزاي زانويي شامل مهاربندهاي توخالي فولادي و اعضاي زانويي کمانش تاب انجام شد. در مدل سازی قابها، تمرکز معطوف به اتصالات نيمه گيردار شد. اين نوع از اتصالات قادر به ايجاد ظرفيت خمشي كامل به عنوان اتصالات جوش نيستند. اتصالات نيمه گيردار را مي توان به عنوان فنرهاي دوراني ايده آل، مدل سازي نمود. نتایج بهدست آمده از تحلیل استاتیکی غیرخطی، نشان داد که هر دو مدل قاب خمشی دارای اعضای زانویی کمانش پذیر با

اتصالات نیمه گیردار و قاب با اعضای زانویی کمانش تاب، تا زمانی که میزان تغییرمکان نسبی سازه کمتر از ۱ درصد باشد، دارای رفتار الاستیک بودند. با افزایش میزان تغییرمکان نسبی به ۱/۱ درصد به دلیل وقوع کمانش مهاربندهای معمولی، قاب دارای اعضای كمانش تاب ظرفيت بالاترى را از خود نشان داد. منخونور و همکاران [۱۱] در مطالعهای به موضوع بهسازی اتصالات صلب تیر به ستون با اعضای زانویی کمانش تاب با استفاده از میلههای ميراگر هسته فولادي پرداختند. نتايج اين تحقيق نشان داد كه اعضای زانویی کمانش تاب پیشنهادی، یک گزینه مناسب برای گسترش پلاستیسیته در امتداد تیرها در اتصالات صلب تیر به ستون میباشد. اعضای کمانشتاب از یک هسته فولادی و یک سیستم غلاف پوشش تشکیل شده است که مانع از خم شدن هسته می شود. طول اصلی اعضای کمانش تاب حدود ۷۰ درصد از طول کلی حد فاصل نقاط کار است [۱۲, ۱۳]. اعضای کمانش تاب به علت قابلیت شکل پذیری بالا و پاسخ هیسترزیس پایدار در هر دو حالت فشاری و کششی برای کاربردهای لرزه ای مناسب هستند. لوپز و سابلی [18] به جمع آوری دادههای مربوط به نتایج تست اعضای کمانش تاب طی سال های ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۳ در ایالات متحده پرداختند. مطالعه مذکور بر روی تعدادی مهاربند با طولهای مختلف تحت دو نوع آزمایش تکمحوره انجام شد. همچنین مریت و همکاران [۱۵] با انجام تست های تجربی با مقیاس واقعی، اعضای کمانش تاب را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد که کرنش حداکثر اعضا می تواند تا ۲/٦ درصد افزایش یابد در حالی که پایین ترین حد آن ۱/۷ درصد می باشد. علی رغم مزایای معرفی شده بر اساس پژوهش های نظری و آزمایشگاهی محققین، تا کنون سیستم قابهای دارای اعضای زانویی کمانشتاب از سوی استاندارد ۲۸۰۰ به عنوان یکی از سیستمهای مقاوم جانبی به رسمیت شناخته نشده است. هدف از این پژوهش ارزیابی عملکرد لرزه ای قاب با اعضای زانویی کمانش تاب با اتصالات مفصلی مطابق با آئین نامه های ایران می باشد. برای نیل به این هدف در این مطالعه روش طراحی با عنوان طراحی غیرخطی

1555

² Lopez and Sabelli

شکل پذیری مناسب، امکان استفاده از روش های خطی برای طراحی آنها وجود ندارد. بنابراین در این سیستمها میبایست از روش مستقیم اعمال بار زلزله به سازه استفاده شود. بنابراین برای طراحی این دسته از سیستمهای مقاوم جانبی روش های غیر خطی استفاده می گردد. بر اساس مطالب ذکر شده، در این مطالعه در روش استاتیکی غیر خطی و مبتنی بر عملکرد استفاده شد. در این روش سازه به صورت غیر خطی مدل سازی شده و بار جانبی استاتیکی به تدریج و به صورت فزاینده مطابق با الگوهای بارگذاری به سازه اعمال گردید. در این روش افزایش بار تا پایه و تغییر مکان هدف ادامه پیدا کرد. رابطه بین برش پایه و تغییر مکان نسبی سازه برای هرگام افزایش نیروهای جانبی تا رسیدن به تغییر مکان هدف ادامه پیدا کرد. رابطه بین برش مدد. تغییر شکل ها و نیروهای داخلی حاصل، با معیارهای پذیر ش

انتخاب مکانیسم تسلیم، گام کلیدی برای اطمینان از عملکرد غیرخطی مطلوب سازه است. فرایند طراحی سازه ها در روش استاتیکی غیرخطی به این صورت است که مطابق با روش های تعریف شده در استاندارد ۲۸۰۰ نیروهای استاتیکی به سازه وارد می شود تا جایی که در سازه مکانیسم تسلیم مورد نظر تشکیل شده و در نهایت سازه به تغییر مکان نسبی هدف برسد. در این روش از مکانیسم تسلیم از پیش انتخابی و تغییر مکان نسبی هدف تدو. (θu) به عنوان پارامترهای اصلی عملکرد سازه استفاده می شود. تغییر مکان نسبی تسلیم سازه (θy) تابع اجزای انتخاب شده در طراحی بوده و به صورت ثابت باقی می ماند اما تغییر مکان نسبی هدف (θu) می تواند بر حسب سطوح زلزله، متفاوت طراحی شده و تغییر مکان نسبی پلاستیک (θp) مطابق رابطه (۱) تعریف می شود [۱۸].

نشریه علمی و پژوهشی سازه و فولاد / ۱۷

مبتنی بر عملکرد برای قاب های با اعضای زانویی کمانش تاب مورد استفاده قرار گرفت. در طراحی این سیستم سازهای، قاب با اعضای زانویی کمانش تاب چنان در نظر گرفته شده است که عضو زانویی کمانش تاب تسلیم شده در حالی که تیر و ستون های قاب ، در حالت كاملا الاستيك باقي ميمانند. با استفاده از اين مفهوم، فعالیتهای غیرارتجاعی قاب، به عضو زانویی کمانش تاب اختصاص مى يابد. در روش طراحى، مكانيسم تسليم از ييش انتخاب شده سازه و تغییر مکان نسبی هدف به عنوان یارامتر های اصلی طراحی در راستای کنترل تغییر شکل سازه می باشند. در مقاله حاضر، ١٦ عدد قاب شامل نمونه های ٢، ٦، ٩ و ١٢ طبقه سه دهانه، با دهانه های یکسان ۳، ٤، ٥ و ٦ متری به عنوان مطالعات موردی انتخاب شده و با استفاده از روش طراحی استاتیکی غیرخطی مبتنی بر عملکرد مطابق با مبحث ششم مقررات ملی ساختمان و استاندارد ۲۸۰۰ ایران بارگذاری و طراحی شدند. سپس سازههای طراحیشده مذکور، تحت تحلیل دینامیکی غیر خطی با استفاده از ۸ رکورد شتاب نگاشت مقیاس شده متناسب با استاندارد ۲۸۰۰ قرارگرفته و رفتار لرزهای قابهای انتخابی دارای اعضای زانویی کمانش تاب مورد ارزیابی قرار گرفت. پس از تحليل قابها، ارزيابي لرزهاي مطابق دستورالعمل بهسازي لرزهای (نشریه ۳٦۰) انجام گرفت. نتایج این پژوهش نشان داد که سطح عملکرد ایمنی جانی در اعضای زانویی کمانش تاب به عنوان حلقه شكل پذير سيستم سازهاي با لحاظ سطوح عملكرد ساختمان مطابق با تعریف ارائه شده در نشریه ۳۹۰ تامین می گردد.

۲- روش طراحی سازه های با اعضای زانویی کمانش تاب مطابق استاندارد ۲۸۰۰ طراحی سازه ها می تواند به کمک روش های استاتیکی و دینامیکی خطی انجام پذیرد. در این روش ها با توجه به ضریب شکل پذیری ارائه شده در استاندارد روش ها با توجه به ضریب شده و مطابق الگوی بارگذاری معرفی شده، به سازه اعمال می گردد. در خصوص سیستم های مقاوم جانبی که در این استاندارد معرفی نشدهاند، به دلیل عدم آگاهی از میزان شکل پذیری آن ها و در دسترس نبودن ضریب

$$\boldsymbol{\theta}_p = \boldsymbol{\theta}_u - \boldsymbol{\theta}_y \tag{1}$$

همان طور که در شکل (۲) نشان داده شده است، برای قابهای با اعضای زانویی کمانش تاب با فرض مفصلی بودن اتصالات، مکانیسم تسلیم انتخاب شده شامل مفصل های پلاستیک در پایه ستون های طبقه همکف و تسلیم مهاربندها می باشد. تغییرمکان هدف سازه با دیافراگم های صلب با درنظر گرفتن رفتار غیرخطی و روش مورد اشاره در دستورالعمل بهسازی لرزه ای برآورد شده است. به عنوان روش تقریبی می توان مقدار تغییر مکان هدف را مطابق رابطه (۲) محاسبه نمود [10]. سعود فليقى، كمال ايزدى، سمر رضاي

$$\delta_{\rm t} = C_0 C_1 C_2 S_{\rm a} \frac{T_{\rm e}^{-2}}{4\pi^2} g \tag{7}$$

در رابطه فوق C_0 ضریب اصلاح برای ارتباط تغییرمکان طیفی سیستم یک درجه آزادی به تغییرمکان بام سیستم چند درجه آزادی، C_1 ضریب تصحیح برای اعمال تغییرمکان غیرارتجاعی سیستم و C_2 ضریب تصحیح برای اثرات کاهش سختی و مقاومت اعضای سازهای بر تغییرمکانها ناشی از زوال سختی و مقاومت اعضای سازهای بر تغییرمکانها ناشی از زوال چرخهای هستند. T_e زمان تناوب اصلی موثر ساختمان، S_a شتاب جاذبه می باشد.

لازم به ذکر است که در روش طراحی استاتیکی غیرخطی برای اجزایی که تغییرشکل کنترل هستند، تغییرشکل های حاصل از تحلیل غیرخطی نباید بیش از ظرفیت آن ها باشد. برای این

منظور با درنظرگرفتن کلیهی تلاش هایی که همزمان بر هر عضو وارد می شود ظرفیت تغییرشکل اعضا بر اساس معیارهای پذیرش ارائهشده در دستورالعمل بهسازی برآورد میشود. در خصوص اجزای نیرو کنترل نیز بایستی با درنظر گرفتن کلیهی تلاش هایی که همزمان بر عضو وارد میشوند، نیروهای طراحی کوچکتر از کرانهی پایین مقاومت اعضاء باشد.

۳- پیکربندی قابهای مورد مطالعه و بارهای طراحی

قاب های مورد مطالعه در این تحقیق از نوع قاب های با اعضای زانویی کمانش تاب به صورت دوبعدی بر روی خاک تیپ دو و در منطقهای با خطرپذیری زیاد مطابق با استاندارد ۲۸۰۰ ایران فرض شده است. قاب های مذکور مطابق با مبحث ششم مقررات ملی ساختمان و آئین نامه ۲۸۰۰ بارگذاری و طراحی شدهاند. قاب ها به صورت منظم، دارای ۳ دهانه و با تعداد طبقات ۳، ۹، ۹ و ۱۲ طبقه، ارتفاع هر طبقه برابر ۳/۲ متر و عرض دهانهها به طور یکسان برابر ۳، ٤، ٥ و ٦ متر در نظر گرفته شده است. در این پژوهش به منظور تحلیل و طراحی قابها از نرمافزار PERFORM 3D نسخه ۷ استفاده گردید. در مدلسازی قابها مقاطع معمول تولیدشده در ایران (مقاطع IPE برای تیرها و IPB از نوع HE-B برای ستون ها) به کار گرفته شد. مشخصات اعضای قابها در بخش ضميمه مقاله به صورت جداولي ارائه شده است. فولاد مصرفی از نوع ST37 با تنش تسلیم ۲۳۵ مگاپاسکال و مدول االاستيسيته ٢٠٠٠٠٠ مگاپاسكال انتخاب گرديد. بار مرده تمامی طبقات به جز طبقه بام برابر ۵۰۰ کیلوگرم نیرو بر متر مربع و بار زنده برابر ۲۰۰ کیلوگرم نیرو بر متر مربع می باشند. بار مرده طبقه بام برابر ۵۵۰ کیلوگرم نیرو بر متر مربع و بار زنده ۱۵۰ کیلوگرم نیرو بر متر مربع در نظر گرفته شده است. مطابق با استاندارد ۲۸۰۰ ترکیب بارهای ثقلی برای تحلیل و طراحی غيرخطي به صورت L.2D+L و 0.9D مي باشند كه در آنها D معرف بار مرده و L معرف بار زنده می باشد. مطابق دستور العمل بهسازی لرزهای توزیع بار جانبی مدل سازه باید تا حد امکان شبیه به آنچه که هنگام زلزله رخ خواهد داد، باشد. بنابراین سه نوع

توزیع بار جانبی، مطابق الگوهای بارگذاری ارائه شده در نشریه ۳٦۰، به قابها اعمال شد. طبق دستورالعمل حداقل دو نوع توزیع بار جانبی باید به سازهها اعمال شود.

 ۱- توزیع بار جانبی متناسب با شکل مود اول ارتعاش در جهت مورد نظر.
 ۲- توزیع بار جانبی یکنواخت که در آن بار متناسب با وزن هر

طبقه محاسبه می شود. ۳- توزیع بار خطی که در آن بار جانبی به صورت خطی متناسب

با وزن طبقات توزیع و محاسبه می شود [۱۵].

در مدل سازی اجزای تیر و ستون قاب های مورد مطالعه از مدل رفتار نیرو-تغییرشکل سه خطی برابر با روش ارائهشده در دستورالعمل بهسازی لرزه ای ساختمان های موجود استفاده شد [۱۷]. در مدلسازی قاب های مورد نظر رفتار نیرو-تغییر شکل کلیه اعضای اصلی و غیراصلی سیستم باربر جانبی به صورت صریح با استفاده از نمودار چندخطی (منحنی پوش چرخهای)، تا حد امکان نزدیک به واقعیت انتخاب و اعمال گردید. هم چنین اثرات زوال چرخهای شامل کاهش مقاومت و مقاومت باقی مانده نیز در مدلسازی قاب ها در نظر گرفته شد.

در روش طراحی استاتیکی غیرخطی برای اعضای قابهای فولادی، از منحنی نیرو-تغییر شکل داده شده مطابق شکل (۳) با مقادیر a و c ارائهشده در دستورالعمل بهسازی لرزه ای استفاده شد. اثرات سختشدگی کرنشی با درنظر گرفتن شیبی برابر ۳ درصد شیب قسمت ارتجاعی درنظر گرفته شد.

٤- صحت سنجي اعضاي زانويي كمانش تاب

جوندا و همکاران [۱] آزمایشهای تجربی به منظور ارزیابی لرزهای قابهای با اعضای زانویی کمانش تاب انجام دادند. در این آزمایشها سه نمونه مدل مورد آزمایش قرار گرفت. اولین نمونه با استفاده از اتصالات مفصلی ساخته شده و به منظور ارزیابی رفتار هیسترزیس و شکل پذیری اعضای کمانش تاب کوتاه زانویی مورد ارزیابی قرار گرفت. در نمونههای دوم و سوم، قاب تجربی با اتصالات برشی ساخته شده و مورد آزمایش قرار گرفت. هدف از نمونه های دوم و سوم بررسی روش طراحی قابها و تحقیق پاسخ غیرالاستیک اعضای زانویی کمانش تاب به نسبت اتصالات برشی عنوان گردید.

روش بارگذاری نمونه تجربی در مدت ۱۰۰ ثانیه و به صورت رفت و برگشتی و چرخه ای تا رسیدن به جابجایی هدف برابر ۱٦٠ میلی متر انجام گرفت. شکل بارگذاری چرخه ای انجام گرفته در نرم افزار PERFORM 3D در شکل (٤) نشان داده شده است [1].

شکل ٤- بارگذاری چرخهای مدل تجربی عضو زانویی کمانش تاب در نرم افزار PERFORM 3D

به منظور مدل سازی قاب تجربی روابط نیرو-تغییرشکل سهخطی استفاده شد. جهت انجام صحت سنجی، مدل تجربی شرح داده شده به دو روش در نرم افزار PERFORM 3D مدل سازی و نتایج تحلیل با نتایج آزمایش مورد بررسی قرار گرفت. نتایج این صحتسنجی به شرح زیر می باشد:

۱–٤– مدل سازی نمونه تجربی اعضای کمانش تاب به روش

پاورکت در نرم افزار PERFORM 3D

مدلسازی نمونه تجربی جوندا و همکاران [۱] با روش موسوم به مدل پاورکت در نرم افزار PERFORM 3D انجام شد و مقایسه نتایج حلقههای هیسترزیس مدل عضو زانویی با نتایج تجربی در شکل (۵) نشان داده شده است. این روش مدلسازی اعضای کمانش تاب حاصل مطالعات رادرفورد و چکنه [۱۷] میباشد که در آن اجزای مهاربند کمانش تاب را مطابق با نتایج میباشد که در آن اجزای مهاربند کمانش تاب را مطابق با نتایج دستورالعمل هایی برای مدلسازی اجزای غیرخطی اعضای کمانش تاب طبق روش موسوم به مدل پاورکت ارائه شده است. مدل پاورکت به پیشنهاد شرکت استار سایزمیک به عنوان طراح و سازنده اعضای کمانش تاب مورد استفاده قرار گرفت. این روش به عنوان روش پیش فرض جهت مدل سازی اعضای زانویی در نرمافزار تحلیل سازهای ETABS ارائه شده است.

شکل ۵- مقایسه حلقه های هیسترزیس عضو زانویی کمانش تاب مدل تجربی جوندا و همکاران [۱] با مدل نرمافزاری به روش پاورکت

همانطور که در شکل (۵) دیده می شود حلقههای هیسترزیس بهدست آمده از مدل نرمافزاری به صورت کامل با نمودار نمونه تجربی مطابقت نداشته که این موضوع به دلیل روابط و فرمول های پیشنهادی در روش پاورکت می باشد. روابط ارائه شده در روش

¹ Powercat

پاورکت حاصل از نتایج ۹ مهاربند کمانش تاب تجربی است که به صورت محافظه کارانهای توسط رادرفورد و چکنه [۱۷] ارائه شدهاند. همانطور که مشاهده می شود دقت مدلسازی این روابط در پیش بینی حد نهایی مقاومت کششی مهاربند، کامل و صد درصد مطابق با نمونه تجربی است. این در حالی است که روابط به منظور پیش بینی حد نهایی مقاومت فشاری محافظه کارانه بوده و با ۳۰ درصد کاهش در راستای افزایش ضریب اطمینان در طراحی و مدلسازی به نسبت نمونه تجربی ارائه شده است. همچنین روابط جهت مدلسازی کرنش حداکثر در هر دو راستای کششی و فشاری بدون در نظر گرفتن اثرات لقی پین به صورت محافظه کارانه و به صورت متوسط تا ۲۵ درصد کرنش کمتری برای نمونه مدلسازیشده به نسبت نمونه تجربی را نشان میدهد. اثرات لقى پين بنا بر اظهارات محققين تست تجربي (نمودار سياه رنگ) در حدود ۰/۵ درصد بوده است. نتایج نشان داد که روابط ارائهشده توسط شركت استار سایزمیک به صورت محافظه كارانه بوده و در راستای افزایش ضریب اطمینان در طراحی اعضای

۲–٤– مدل سازی نمونه تجربی اعضای کمانش تاب به روش مریت و همکارن در نرم افزار PERFORM 3D

كمانش تاب ارائه شده است.

روش پیشنهادی برای مدلسازی اعضای زانویی کمانش تاب توسط مریت و همکاران [۱۵] و بر اساس نتایج تستهای واقعی ساخته شده است. در این روش به منظور مدلسازی اعضای زانویی، رابطه نیرو-تغییر شکل به صورت سهخطی فرض شده است و نتایج آزمایشات، ظرفیت نهایی کرنش مهاربندها را بیش از ۲/۵ درصد نشان می دهد و مقدار کرنش در طول ناحیه انتقال (محدوه الاستیک + مقطع هسته) برابر ۸۰ درصد از کرنش کلی عضو زانویی می باشد. در این روش فرض شده است که تنها مقطع هسته عضو زانویی به صورت غیرالاستیک تغییر شکل می دهد. نتایج نمودار حلقه های هیسترزیس عضو زانویی کمانش تاب نجربی مدل شده با روش مریت و همکاران [۱۵] در شکل (۲)

² Star Seismic

نشان داده شده است. همانگونه که در شکل (٦) دیده می شود دقت روابط ارائه شده توسط مریت و همکاران [۱۵] در پیش بینی حد نهایی مقاومت کششی در حدود ۹۵ درصد و برای مقاومت

فشاری در حدود ٦٥ درصد برای مدل مهاربند به نسبت نمونه تجربی میباشد. همچنین در خصوص حد نهایی کرنش کششی و فشاری به صورت متوسط تا ۳۲ درصد کرنش کمتری برای نمونه مدلسازىشده به نسبت نمونه تجربي پيشبيني شده است. لذا برای انتخاب روش مناسب مدل سازی، نمودار های هیسترزیس تست تجربی و نمودارهای حاصل از دو مدل نرمافزاری فوق با هم مقایسه شد. در نمودار نمونه تجربی، لهیدگی به صورت وقفه افقی در حلقههای هیسترزیس وجود داشته و این لهیدگی بنا بر گفته انجامدهندگان آزمایش به علت وجود شکافهای پین در اتصال مفصلی نیمقاب حاصل شده است. در نهایت با بررسی میزان مطابقت نمودارهای هیسترزیس حاصل از دو روش مدلسازی انجام گرفته در نرم افزار و نتایج آزمایش نمونه تجربی مشاهده گردید که نتایج مدلسازی انجام گرفته با روش موسوم به پاورکت، مطابقت بیشتری با نتایج تجربی داشته است. بنابراین از روش پاورکت در نرمافزار به منظور مدل سازی اعضای زانویی کمانش تاب در مطالعه حاضر استفاده شده است.

¹ San Fernando

٥- مشخصات ركوردهای شتاب نگاشت و همیایه سازی شتاب نگاشت ها

در پژوهش حاضر به منظور انجام تحلیل دینامیکی غیرخطی تاريخچەزمانى، ٨ ركورد شتابنگاشت مطابق با دستورالعمل ارائهشده در استاندارد ۲۸۰۰ از بانک دادههای سایت PEER انتخاب و مقیاس سازی آن ها انجام گرفت. این مطالعه با فرض این که سازه در منطقه با پهنه خطر نسبی زیاد زلزله (A = 0.3)، ساختگاه زمین از نوع خاک خیلی متراکم با سنگ سست و با سرعت موج برشی برابر ۳۷۵ الی ۷۵۰ متر بر مجذور ثانیه و طبقهبندی زمین نوع اا براساس استاندارد ۲۸۰۰ قرار دارد، انجام شده است. پس از انتخاب و مقیاس کردن شتاب نگاشت ها، تحلیل ديناميكي غيرخطي قابها با استفاده از ركوردهاي موردنظر انجام شد. ضرایب مقیاس رکوردهای مختلف شتاب نگاشت ها برای سازه های مختلف ۳، ۳، ۹ و ۱۲ طبقه بر حسب زمان تناوب اصلی محاسبه گردید. این ضرایب در آنالیزهای غیرخطی برحسب رکوردهای مختلف در نرم افزار وارد شده و تحلیل قابها انجام گرفت. مطابق دستورالعمل بهسازی سازههای موجود، میانگین نتایج تحلیل در ارزیابی لرزهای قابها، مورد استفاده قرار گرفت. نمودار رکوردهای زلزله انتخاب شده و طیف طرح استاندارد ۲۸۰۰ در شکل (۷) نشان داده شده است.

ضرایب مقیاس رکوردهای مختلف شتاب نگاشت ها برای سازه های مختلف ۲، ۲، ۹ و ۱۲ طبقه بر حسب زمان تناوب اصلی سازه ها محاسبه و در جدول (۱) نشان داده شده است. این ضرایب در آنالیزهای غیرخطی بر حسب رکوردهای مختلف شتاب نگاشت ها در نرمافزار اعمال و سپس سازه ها مورد تحلیل و ارزیابی قرار می گیرند. بر طبق جداول (۲) تا (۵) بیش ترین ضریب مقیاس به دست آمده برای زلزله سن فرناندو و سازه ۱۲ طبقه برابر ۸/۰۸ و کم ترین مقدار ضریب مقیاس برای زلزله لوما پریتا^۲و سازه ۲ طبقه برابر با ۹/۰ محاسبه گردید.

مطابق شکل (۷) ضریب مقیاس برای شتابنگاشتهای مورد استفاده در این مطالعه به نحوی انتخاب شده است که طیف حاصل از هر شتابنگاشت نباید از طیف طراحی استاندارد ۲۸۰۰ کمتر گردد. مطابق با استاندارد ۲۸۰۰ و بخش تحلیل های دو بعدی،

² Loma Rieta

شکل ۷- نمودار رکورد زلزله های انتخابی مقیاس نشده و طیف طرح استاندارد ۲۸۰۰

مرحله مقیاس کردن شتابنگاشت به میزان حداکثر و الزام تبدیل مقدار PGA شتابنگاشت بزرگتر، به مقدار 1g، همانند تحلیلهای سهبعدی، مصداق نداشته و مراحل کار به صورت گامهای زیر می باشد:

- از هر زوج شتابنگاشت آن شتابنگاشت را که PGA
 بزرگتری دارد انتخاب می نمائیم.
- طیف شتاب نگاشت با میرائی ٥ درصد استخراج می شود.
- در محدوده 0.2T الى 1.5T، طيف حاصل از شتابنگاشت
 نبايد از طيف طرح كمتر شود.

ضریبی که مطابق گامهای فوق به دست میآید، به عنوان ضریب مقیاس در نرمافزار اعمال می گردد.

۲- نتایج تحلیل تاریخچه زمانی غیر خطی قابهای مورد مطالعه در مطالعه حاضر به منظور ارزیابی عملکرد لرزهای قابهای با اعضای زانویی کمانش تاب، ۱۶ قاب با ویژگیهایی که پیش تر بیان شد، در محیط نرم افزار PERFORM مدل سازی گردید. میانگین

پاسخ اجزای سازه در برابر نیروهای ثقلی و جانبی ناشی از رکوردهای زلزلههای مقیاس شده، محاسبه و با حد مجاز مطابق نشریه ۳٦۰ در سطح عملکرد مورد نظر مقایسه شد. مقادیر تغییر شکلهای غیر ارتجاعی با سه نسبت قابلیت استفاده بی وقفه ا (IO) ، ایمنی جانی (LS) و آستانه فروپاشی (CP) اندازه گیری و نمایش داده شد. برای هر یک از تیر و ستون های قابهای مورد مطالعه با نسبت قابلیت استفاده بی وقفه بزرگتر از ۱، مفاصل پلاستیک در عضو موردنظر تشکیل شده و اجزاء وارد ناحیه رفتار غیر خطی شدهاند. هم چنین چنان چه نسبت ایمنی جانی بزرگتر از مقدار ۱ حاصل شد، تغییر شکل های پلاستیک، فراتر از سطح عملکرد ایمنی جانی تعیین شده آئین نامه می باشد.

نتایج مقایسهای سطوح عملکرد و تغییرمکان نسبی طبقات در ۱۹ قاب مورد مطالعه، درنمودارهای شکل (۸) تا (۱۱) نشان داده شده است که در ادامه به بحث و بررسی نتایج بهدست آمده در این پژوهش پرداخته می شود.

¹ Immediate Occupancy

² Life Safety

³ Collapse Prevention

SSS C

ضریب مقیاس شتابنگاشت برای قاب ۱۲ طبقه	ضریب مقیاس شتابنگاشت برای قاب ۹ طبقه	ضریب مقیاس شتابنگاشت برای قاب ۶ طبقه	ضریب مقیاس شتابنگاشت برای قاب ۳ طبقه	سرعت مـوج بـرشی (m/s)	بزرگا	سال وقوع	نام رکورد زلزله	شمارہ رکورد
۱ / ۰ ۲	۱/۰۶	۱/۰۶	۱/۰۶	409/04	٧/٠١	1997	"Cape Mendocino"	١
7/77	8780	87/80	87/80	949/9V	9/9	۱۹۸۰	"Irpinia_ Italy-01"	۲
1/91	1/91	1/91	•/٩٩	۶ •۹	9/9	۱۹۹۵	"Kobe_ Japan"	٣
۱/۰۴	١/٠٠	• / ٩ ١	•/94	894/84	१/१٣	١٩٨٩	"Loma Prieta"	۴
۲ / ۰ ۷	۲ / ۰ ۷	۲/۰۷	1/10	۷۳۳/۹۵	٧/٣٧	۱۹۹۰	"Manjil_ Iran"	۵
1/44	١ / ٢ ٩	١ / • ٩	۲ ۲ / ۱	۵۰۸/۰۸	9/99	1994	"Northridge- 01"	٩
۸/•۸	0/94	۳/۴V	۳ ۱ / ۲	49./14	9/91	۱۹۷۱	"San Fernando"	۷
۲/۰۰) / Y 9	1/14	1/89	441/08	۷/۳۵	۱۹۷۸	"Tabas_ Iran"	٨

جدول ۱- مشخصات رکورد شتاب نگاشتها و ضرایب مقیاس مورد استفاده برای قاب های مدلسازی شده

۱–۲– نتایج تحلیل تاریخچه زمانی غیر خطی قاب های ۳ طبقه با
 دهانه های مختلف ۳، ٤، ۵ و ۲ متری در سطوح عملکرد IO.
 LS و CP

در شکل (۸) عملکرد اجزای سازهای قابهای ۳ طبقه با دهانههای مختلف ۲، ٤، ۵ و ۲ متری در سطوح ID، IS و CP نشان داده شده است. در این شکل تعدادی از تیرها، ستونها و اعضای زانویی کمانش تاب که عملکردی خارج از حدود مجاز آئین نامه داشته اند، به صورت درصد مشخص شده است. نتایج حاصل از تحلیل های تاریخچه زمانی غیر خطی قابهای مورد نظر نشان داد که تعداد اعضاء با نسبت ایمنی جانی بیش تر از عدد ۱ برابر صفر بوده و هیچ یک از اجزاء سطح عملکرد ایمنی جانی را رد نکرده اند. هم چنین در این شکل میانگین تغییر مکان نسبی طبقات قابهای مختلف دارای ۳ طبقه در مقایسه با حد مجاز استاندارد می شود، میانگین تغییر مکان نسبی طبقات قاب ۳ طبقه با دهانههای مختلف ۲، ٤، ٥ و ۲ متری همواره کم تر از حد مجاز استاندارد مختلف ۲، ٤، ٥ و ۲ متری همواره کم تر از حد مجاز استاندارد نسبی طبقات قابهای مورد مطالعه تحت رکوردهای مقیاس شده

با بزرگتر شدن طول دهانه، افزایش یافته است که این موضوع به دلیل سختی جانبی کمتر قابهای با طول دهانه بزرگتر میباشد.

۲-۲- نتایج تحلیل تاریخچه زمانی غیرخطی قابهای ۲ طبقه با دهانههای مختلف ۳، ٤، ۵ و ۲ متری در سطوح عملکرد IO، LS و CP

شکل (۹) عملکرد اجزای قابهای ۲ طبقه با دهانههای مختلف ۳، ٤، ٥ و ۲ متری را در سطوح IO کا LS نستان می دهد. بر اساس این شکل علاوه بر اعضای زانویی ، برای درصدی از تیرها و ستونها، نسبت قابلیت استفاده بی وقفه بیش تر از مقدار ۱ به دست آمده است و این اجزاء دوران پلاستیک فراتر از حد مجاز عملکرد ID داشتهاند. همچنین در قابهای با دهانه ٤ متری، یکی از اعضای زانویی دارای نسبت ایمنی جانی بیش تر از ۱ بوده است. تغییرمکان نسبی مجاز مطابق با استاندارد ۲۰۰۰ برابر با ۲ درصد بوده و میانگین تغییرمکان نسبی طبقات تحت رکوردهای مقیاس در محدوده مجاز آئیننامه قرار گرفت. مشاهده می شود که بیش ترین مقدار تغییرمکان نسبی مقدار آن در قاب با دهانه ۳ متر در قاب با دهانه ۲ متر و کم ترین مقدار آن در قاب با دهانه ۳ متر رخ داده است. همچنین نتایج نشان می دهد که با بزرگ تر شدن

دهانه میانگین تغییرمکان نسبی طبقات افزایش یافته و به حد مجاز آئیننامه نزدیکتر شده است.

۳-۲- نتایج تحلیل تاریخچه زمانی غیرخطی قابهای ۹ طبقه با دهانههای مختلف ۳، ٤، ۵ و ٦ متری در سطوح عملکرد IO. LS و CP

شکل (۱۰) عملکرد اجزای قابهای ۹ طبقه با دهانههای مختلف ۳، ٤، ٥ و ٦ متری را در سطوح ID، IS و CP نشان می دهد. بر اساس این شکل در قابهای ۹ طبقه علاوه بر مهاربندها، برای درصدی از تیرها و ستونها نسبت قابلیت استفاده بی وقفه بیش تر از مقدار ۱ حاصل شده و دوران پلاستیکی فراتر از حد مجاز عملکرد ID داشتهاند. همچنین در قابهای با دهانه ٤، ٥ و ٦ متر، یک عدد (۳ درصد) عضو زانویی دارای نسبت حد ایمنی جانی (LSR) بیش تر از ۱ بوده است. تغییرمکان نسبی مجاز مطابق با طبقات تحت رکوردهای مقیاس در محدوده مجاز آئین نامه بوده استاندارد ۱۰۵ متر و کمترین تغییرمکان نسبی در قاب با دهانه رد قاب با دهانه ۵ متر و کمترین تغییرمکان نسبی در قاب با دهانه ۳ متر اتفاق افتاده است.

٤-۲-نتایج تحلیل تاریخچه زمانی غیر خطی قاب های ۱۲ طبقه با
 دهانه های مختلف ۲، ٤، ۵ و ۲ متری در سطوح عملکرد IO.
 LS و CP

شکل (۱۱) عملکرد اجزای قابهای ۱۲ طبقه با دهانههای مختلف ۳، ٤، ٥ و ٦ متری را در سطوح ID ID و CP نشان می دهد. بر اساس این شکل در قابهای ۱۲ طبقه علاوه بر اعضای زانویی، برای درصدی از تیرها و ستونها، نسبت قابلیت استفاده بی وقفه بیش تر از مقدار ۱ حاصل شده و دوران پلاستیکی فراتر از حد مجاز عملکرد ID داشتهاند. هم چنین در قابهای با دهانه ٤ متر، یک عدد از اعضای زانویی دارای نسبت حد ایمنی جانی (LSR) بیش تر ازعدد ۱ بوده است. تغییرمکان نسبی مجاز مطابق با استاندارد ۲۰۰۰ برابر ۲ درصد بوده است و میانگین تغییرمکان نسبی طبقات تحت رکوردهای مقیاس در محدوده مجاز آئین نامه

می باشد. بیش ترین تغییر مکان نسبی طبقات تحت ر کوردهای زلزله مقیاس در قاب با دهانه ۵ متر و کم ترین تغییر مکان نسبی در قاب با دهانه ۳ متر رخ داده است. همان طور که پیش تر بیان شد در مطالعه حاضر به منظور ارزیابی عملکرد لرزهای قاب های با اعضای زانویی کمانش تاب، ۱٦ قاب در محیط نرمافزار PERFORM مدل سازی گردید. نتایج حاصل از این ارزیابی تحت ۸ ر کورد زلزله مقیاس شده مطابق بر آیین نامه ۲۸۰۰ در شکل های (۸) تا (۱۱) نمایش داده شد. به طور کلی می توان نتایج این بخش را در دو دسته ارزیابی کلی قاب ها و ارزیابی موضعی مقاطع و اعضاء طبقه بندی نمود که در ادامه به آن پرداخته می شود.

٥-٦- ارزیابی کلی قاب های مورد مطالعه

در این پژوهش به منظور ارزیابی کلی قابهای مورد مطالعه، تغییرمکان نسبی طبقات با مقادیر مجاز استاندارد ۲۸۰۰ مقایسه گردید. میانگین جابهجایی نسبی طبقات در قابهای مورد نظر، حاصل از تحلیل دینامیکی غیرخطی تاریخچه زمانی تحت ۸ رکورد زلزله مقیاس شده محاسبه گردید. نتایج حاصل از این مطالعه به شرح زیر است:

۱- در اجزای سازه اعم از تیرها و ستونهای قابهای مورد
 مطالعه سطح عملکرد ایمنی جانی تامین شده است.

۲- تغییر مکان جانبی نسبی حداکثر طبقات در قاب های ۳، ۳، ۹، و ۱۲ طبقه به ترتیب برابر ۱/٦، ۱/۹، ۲ و ۱/۹درصد محاسبه شد که در تمامی موارد در محدوده مجاز تعیین شده توسط آئین نامه قرار گرفته است.

۲-۲- ارزیابی موضعی مقاطع و اعضاء

در این مطالعه ارزیابی موضعی اعضاء (دورانهای پلاستیک) بر اساس روش دستورالعمل بهسازی لرزه ای ساختمان های موجود (نشریه ۳٦۰) انجام گرفت. برای پاسخ اجزای قاب ها تحت ۸ رکورد زلزله مقیاس شده، میانگین مقادیر لحاظ شد و نتایج حاصل از این بررسی به شرح زیر می باشد:

۱- برای تیرها و ستونهای قابهای ۳ طبقه به صورت میانگین
 به ترتیب، در ۷۰ درصد و ۵۳ درصد گرهها خارج از مکانیسم

شکل ۸- مقایسه سطوح عملکرد اجزای سازهای و نتایج تغییرمکان نسبی طبقات قابهای ۳ طبقه با طول دهانه ۳، ٤، ٥ و ٦ متری

شکل ۹- مقایسه سطوح عملکرد اجزای سازهای و نتایج تغییرمکان نسبی طبقات قابهای ۲ طبقه با طول دهانه ۳، ٤، ۵ و ۲ متری

شکل ۱۰- مقایسه سطوح عملکرد اجزای سازهای و نتایج تغییرمکان نسبی طبقات قابهای ۹ طبقه با طول دهانه ۳، ٤، ٥ و ٦ متری

نشریه علمی و پژوهشی سازه و فولاد / ۷۹

شکل ۱۱- مقایسه سطوح عملکرد اجزای سازهای و نتایج تغییرمکان نسبی طبقات قابهای ۱۲ طبقه و طول دهانه ۲، ٤، ۵ و ۲ متری

تسلیم تعریفشده مفصل پلاستیک تشکیل گردید اما سطح ایمنی جانی در اجزای قابها اعم از تیرها، ستونها و اعضای زانویی حفظ شد. در این قابها حد آستانه ایمنی جانی به صورت کلی تامین گردید.

۲- برای تیرها و ستونهای قابهای ۲ طبقه به ترتیب، ۷۱ درصد و ۵۲ درصد از گرهها خارج از مکانیسم تسلیم انتخابی، مفصل پلاستیک تشکیل شد. در قاب با دهانه ٤ متری یک عضو زانویی از سطح عملکرد LS خارج شد اما حد آستانه CP را رد نکرد. بقیه اجزای سازه سطح عملکرد ایمنی جانی را حفظ کردند. لذا حد آستانه ایمنی جانی به صورت کلی در این قابها حفظ شده است.

۳- برای تیرها و ستون های قاب ۹ طبقه به ترتیب، به صورت میانگین در ۸۵ درصد و ۳۸ درصد گره ها، خارج از مکانیسم تسلیم انتخابی، مفصل پلاستیک تشکیل شد. همچنین در هر یک از قابهای با دهانه ٤، ٥ و ٦ متری، یک عضو زانویی کمانش تاب از سطح عملکرد ایمنی جانی خارج اما حد آستانه فروریزش را رد نکرد. بقیه اجزای سازه ها سطح عملکرد ایمنی جانی را حفظ کردند. لذا حد آستانه ایمنی جانی به صورت کلی در این قابها حفظ شده است.

برای نمونه، محل تشکیل مفاصل پلاستیک در تیرها و ستونها و همچنین خروج عضو زانویی کمانش تاب از سطح عملکرد ایمنی جانی برای قاب ۹ طبقه به ترتیب در شکلهای (۱۲) و (۱۳) نشان داده شده است.

- **شکل ۱**۲– تشکیل مفاصل پلاستیک در قاب ۹ طبقه در سطح
 - عملكرد قابليت استفاده بيوقفه (IO)

Downloaded from journalisss.ir on 2024-09-01

٤- برای تیرها و ستونهای قاب ۱۲ طبقه به ترتیب، در ۷٤ درصد و ۱۹ درصد گرهها، خارج از مکانیسم تسلیم تعریف شده، مفصل پلاستیک تشکیل شد. در هر یک از قابهای با دهانه ۳ و ٤ متر، یک عضو زانویی کمانش تاب حد عملکرد ایمنی جانی را رد کرد. با توجه به این که بقیه اجزای سازهها حد عملکرد ایمنی جانی را جانی را حفظ کردند، لذا حد آستانه ایمنی جانی به صورت کلی در این قاب ها حفظ شده است.

۷- نتیجه گیری

در این مقاله عملکرد لرزهای قابهای با اعضای زانویی کمانش تاب مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت. در این راستا ۱۲ قاب در محیط نرم افزار PERFORM مدلسازی گردید. به منظور ارزیابی لرزهای قابها از روش تحلیل دینامیکی غیرخطی استفاده شد. بدین منظور ۸ رکورد زلزله مطابق با روش استاندارد ۲۸۰۰ انتخاب و مقیاس سازی رکوردها انجام شد. پس از تحلیل قابها، ارزیابی لرزهای، مطابق دستورالعمل بهسازی لرزهای

(نشریه ۳٦۰) انجام گرفت. خلاصه نتایج به دست آمده در این مقاله را میتوان به شرح زیر بیان نمود:

۱- با مطالعه اثرات ترکیب بارهای ثقلی و جانبی ناشی از رکوردهای شتاب نگاشت مقیاس شده بر سازههای با اعضای زانویی کمانش تاب مشاهده می شود که بر خلاف مکانیسم تسلیم انتخابی در تیرها و ستونهای این سازه ها غالبا مفاصل پلاستیک تشکیل شده و این اجزاء تحت بارهای وارده رفتار غیرار تجاعی از خود نشان می دهند. این اثر ناشی از وجود اعضای کوتاه کمانش تاب می باشد. وجود اعضای زانویی در قابها و اثرات بار زلزله، باعث ایجاد نیروهای نقطهای و لنگرهای بزرگ در اجزای تیر و ستون قابها شده و علی رغم وجود اعضای زانویی در کمانش تاب به عنوان حلقه شکل پذیر، رفتار غیرار تجاعی در اجزای تیر و ستون در قابها غالبا اتفاق می افتد.

۲- در مقاله حاضر مقدار جابه جایی نسبی جانبی طبقات قاب های مورد مطالعه در حد مجاز استاندارد ۲۸۰۰ به دست آمد. نتایج نشان داد که در قاب های با تعداد طبقات کم تر تغییر مکان نسبی قاب مقدار کم تری به دست آمده و با حد مجاز استاندارد فاصله بیش تری داشته است. این در حالی است که با افزایش تعداد طبقات و فاصله دهانه قاب ها مقدار تغییر مکان نسبی حاصله بیش تر و نزدیک به حد مجاز آئین نامه بوده است که این موضوع به دلیل سختی جانبی بیش تر قاب های با تعداد طبقات و طول دهانه کم تر می باشد.

۳- بررسی ها نشان داد که اغلب اعضاء از جمله تیرها، ستون ها و اعضای زانویی کمانش تاب از حد مجاز عملکرد ایمنی جانی (LS) رد نشده اند، لذا می توان نتیجه گرفت صرفا با لحاظ سطوح عملکرد ساختمان مطابق تعریف ارائه شده در نشریه ۳٦۰ قاب های دوبعدی مورد مطالعه سطح عملکرد ایمنی جانی (LS) را تحت زلزله مبنا حفظ می کنند.

٤- در پیکربندی اعضای کوتاه زانویی کمانش تاب به صورت کلی این موضوع قابل توجه است که عملکرد لرزهای این نوع سیستمها عمدتا به ظرفیت تغییرشکل اعضای زانویی بستگی دارد. در نتیجه

ذشریه علمی و پژوهشی سازه و فولاد / ۸۱

Mongkut's University of Technology Thonburi, Bangkok.

- [8] Leelataviwat, S., Suksan, B., Srechai, J. and Wanitchai, P. (2011), "Seismic Behavior and Design of Knee-Braced Moment Frames", Journal of Structural Engineering, pp. 579-588.
- [9] Farokhi, B. and Bazvand, A. (2014), "Seismic Performance Evaluation of Steel Knee-Braced Moment Frames", Academia Arena, pp. 1-8.
- [10] TahamouliRoudsari, M., Torkaman, M. and Soroush, F. (2020), "Experimental and numerical investigation of axial load effects on the seismic behavior of steel moment-resisting frames and buckling-restrained knee-braced frames", Asian Journal of Civil Engineering, pp. 449-461.
- [11] Munkhunur, T., Tagawa, H. and Chen, X. (2022). "Steel rigid beam-to-column connections strengthened by buckling-restrained knee braces using round steel core bar dampers", Engineering Structures 250, No. 113431.
- [12] Huang, Y.C. and Tsai, K.C. (2002), "Experimental Response of Large Scale Buckling-Restrained Braced Frames", Report No. CEER/R91-03, National Taiwan University, Taipei (in Chinese).
- [13] Sahoo, D.R. and Chao, S.H. (2010), "Performance-Based Plastic Design Method for Buckling-Restrained Braced Frames", Journal of Engineering Structures, pp. 2950–2958.
- [14] Lopez, W.A. and Sabelli, R. (2004), "Seismic Design of Buckling-Restrained Braced Frames," Steel TIPS, Available: Technical Report, www.steeltips.orge.
- [15] Merritt, S., Uang, C.M. and Benzoni, G. (2003), "Subassemblage Testing of Corebrace Buckling-Restrained Brace", Report No. TR-2003/01, University of California, San Diego, California.
- [16] Leelataviwat, S., Doung, P. and Naiyana, N. (2021), "A Review on Performance-Based Plastic Design Method: Concept and Recent Developments", International Workshop on Energy-Based Seismic Engineering, pp. 103-116.

داشتن ظرفیت تغییر شکل زیاد اعضای کوتاه زانویی کمانش تاب ، می تواند پاسخ کلی بهتری را برای سازه فراهم نماید. ٥- در مقاله حاضر از تحلیل دینامیکی غیرخطی به منظور بررسی قابهای مذکور استفاده شد. از آنجایی که ضریب رفتار این نوع سیستم سازهای مشخصا در آئین نامه ایران تبیین نشده است، بنابراین بررسی دقیق و ارزیابی ضریب رفتار سازه های مهاربند زانویی کمانش تاب ضروری به نظر می رسد.

۹- مراجع

- [1] Junda, E., Leelataviwat S. and Doung, P. (2018), "Cyclic testing and performance evaluation of buckling-restrained knee-braced frames", Journal of Constructional Steel Research, Vol. 148, pp. 154-164.
- [2] Uang, C., Bondad, D. and Lee, C.H. (1998), "Cyclic performance of haunch repaired steel moment connections: experimental testing and analytical modeling", Engineering Structures, Vol. 20, No. 4-6, pp. 552-561.
- [3] Torabi, A. and Maheri, M. (2017), "Seismic Repair and Retrofit of RC Beam-Column Joints Using Stiffened Steel Plates", Iranian Journal of Science and Technology, Vol. 41, No. 1, pp. 13-26.
- [4] Hsu, H. and Halim, H. (2018), "Brace performance with steel curved dampers and amplified deformation mechanisms", Engineering Structures, Vol. 175, pp. 628-644.
- [5] Hsu, H. and Halim, H. (2017), "Improving seismic performance of framed structures with steel curved dampers", Engineering Structures, Vol. 130, pp. 99-111.
- [6] Abbasmaram, N. and Zahrai, S.M. (2021), "Numerical study of arch corner brace segments in simple steel frames to provide seismic resisting system", Amirkabir Journal of Civil Engineering, Vol. 53, No. 2, pp. 687-706.
- [7] Junda, E. (2011), "Dynamic Response of Knee Braced Moment Frames with Partially Restrained Connections under Earthquake Excitations", Department of Civil Engineering, King

ارزيايي عملكرد لرزماي قاجها با اعضاي زانويي كمانش تاب با استفاده از تعليل ديناميكي غيرفطي

۸<u>۱</u> / نشریه علمی و یژومشی سازه و فولاد

[17] Rutherford and Chekene, (2011), "Perform nonlinear component modelling of star seismic powercat BRBs", Report to Star Seismic LLC, Star Seismic, LLC.

در این بخش مشخصات مقاطع قابهای مورد مطالعه با تعداد طبقات مختلف و دهانه ۳ متری به ترتیب در جداول (۲) تا (۵) (مندرج در صفحه ۷٤) آورده شده است. نحوه نامگذاری اعضاء مطابق با شکل (۱٤) می باشد.

۸- پيوست

شکل ١٤- فرم شماتيک نام گذاری مقاطع و اعضای قاب ها

۳ متر	ِ دھانه	۳ طبقه و	لماي زانويي	قاب با اعغ	و اجزای	۲- مقاطع	جدول
-------	---------	----------	-------------	------------	---------	----------	------

تيپ تير	مقطع تير	تيپ ستون	مقطع ستون	تیپ عضو زانویی	مقطع عضو زانویی چپ	مقطع عضو زانویی راست
AB-1	IPE 270	A-1	HE180B	A-1	KBRB 1.5 in ²	-
BC-1	IPE 240	B-1	HE220B	B-1	KBRB 2 in ²	KBRB 1.5 in ²
CD-1	IPE 270	C-1	HE220B	C-1	KBRB 1.5 in ²	KBRB 2 in ²
AB-2	IPE 240	D-1	HE180B	D-1	-	KBRB 1.5 in ²
BC-2	IPE 240	A-2	HE180B	A-2	KBRB 1.5 in ²	
CD-2	IPE 240	B-2	HE200B	B-2	KBRB 1.5 in ²	KBRB 1.5 in ²
AB-3	IPE 220	C-2	HE200B	C-2	KBRB 1.5 in ²	KBRB 1.5 in ²
BC-3	IPE 200	D-2	HE180B	D-2	-	KBRB 1.5 in ²
CD-3	IPE 220	A-3	HE160B	A-3	KBRB 1 in ²	-
		B-3	HE180B	B-3	KBRB 1.5 in ²	KBRB 1.5 in ²
		C-3	HE180B	C-3	KBRB 1.5 in ²	KBRB 1.5 in ²
		D-3	HE160B	D-3	-	KBRB 1 in ²

جدول ۳- مقاطع و اجزای قاب با اعضای زانویی ۲ طبقه و

دهانه ۳ متر

			2			
		-		تىب		مقطع عضو
تىپ تىر	مقطع	تيپ	مقطع	عضه	مقطع عضو	زانم بر
J2 42	تير	ستون	ستون	د انم س	زانويي چپ	ر بویپی
				ر ریی		راست
AB-1	IPE 270	A1	HE220 B	A1	KBRB 1.5 in ²	-
	IPE		HE260		KBBB	KBBB
BC-1	240	B1	B	B1	2 in^2	1.5 in^2
	IDE		LIE2CO		VDDD	VDDD
CD-1	1PE 270	C1	HE260 B	C1	1.5 in^2	2 in^2
AB-2	IPE	D1	HE220	D1	-	KBRB
	300		В			1.5 m ²
DC A	IPE	10	HE220	10	KBRB	
BC-2	270	A2	В	A2	1.5 in ²	-
	IDE		1150.00		WDDDD	WDDD
CD-2	1PE 300	B2	HE260 B	B2	1.5 in^2	L 5 in ²
	200		2		110 111	110 111
AB-3	IPE	C2	HE260	C2	KBRB	KBRB
	270		В		1.5 in ²	1.5 in ²
DC 2	IPE	D2	HE220	D		KBRB
BC-3	240	D2	В	D_2	-	1.5 in ²
	IPF		HE200		KBRB	
CD-3	270	A3	B	A3	1.5 in^2	-
AB-4	IPE	B3	HE220	B3	KBRB	KBRB
	240		В		1.5 m ²	1.5 m ²
	IDE		115220		VDDD	VDDD
BC-4	240	C3	B B	C3	1.5 in^2	1.5 in^2
	IPE	D.	HE200	54		KBRB
CD-4	240	D3	В	D3	-	1.5 in ²
AB-5	IPE 220	A4	HE180	A4	KBRB	-
	220		D		1.5 III	
DC C	IPE	D4	HE220	D.4	KBRB	KBRB
BC-3	220	B4	В	B 4	1.5 in ²	1.5 in ²
	IPE		HE220		KBRB	KBRB
CD-5	220	C4	В	C4	1.5 in ²	1.5 in ²
	IPE	DA	HE180	D4		KBRB
AB-0	220	D4	В	D4	-	1.5 in ²
BC-6	IPE	A5	HE160	A5	KBRB	-
	200 IPE		B HE180		1.5 in ² KBRB	KBRB
CD-6	220	B5	B	B5	1.5 in ²	1.5 in ²
		C5	HE180	C5	KBRB	KBRB
			В НЕ160		1.5 m ²	1.5 m ² KBRB
		D5	В	D5	-	1.5 in ²
		A6	HE140	A6	KBRB	
		-	B HE140	-	l in ² KBDD	KBDD
		B6	B	B6	1.5 in^2	1.5 in^2
		C6	HE140	C6	KBRB	KBRB
		2.0	В	20	1.5 in ²	1.5 in ²
		D6	HE140 P	D6	-	KBRB
			ы			1 111

جدول ٤– مقاطع و اجزای قاب با اعضای زانویی ۹ طبقه و

دهانه ۳ متر

جدول ٥- مقاطع و اجزاي قاب با اعضاي زانويي ١٢ طبقه و

دهانه ۳ متر

		-			-	-		-	-	-	-	-	-
تىپ	مقطع	تىپ		تيپ	مقطع عضو	مقطع عضو	تيپ	مقطع	تيپ	مقطع	ىيپ	مقطع عضو	مقطع عضو
-			مقطع ستون	عضو			تىر	تس	ستە ن	ستەن	عضو	زانوبہ جب	ذائمیہ راست
لير	ىير	سىون		زانويي	رانوييچپ	رالویی راست	<u> </u>	<u> </u>	•Jun	• 3	زانويي	ومويعي پنې	والويعي والملك
AB	IPE				KBRB		AB-1	IPE	Δ1	HE280	Δ1	KBRB	_
-1	270	A1	HE280B	A1	1.5 in ²	-	71D-1	270	711	В	711	2 in2	WDDDD
BC	IPE	B1	HE340B	B1	KBRB	KBRB	BC-1	1PE 240	B1	HE300	B1	KBRB	KBRB
-1	270	DI	TIL540B	DI	1.5 in ²	1.5 in ²		240 IPE		Б НЕ300		1.5 III2 KBRB	I.J IIIZ
CD	IPE	C1	HE340B	C1	KBRB	KBRB	CD-1	270	C1	B	C1	1.5 in2	2 in2
-1 AB	270 IDE				1.5 m ²	1.5 m ² KBPB	40.2	IPE	DI	HE280	DI		KBRB
-2	300	D1	HE280B	D1	-	1.5 in^2	AD-2	300	DI	В	DI	-	2 in2
вĈ	IPE		ALE BOOD		KBRB	1.5 m	BC-2	IPE	A2	HE260	A2	KBRB	-
-2	300	A2	HE280B	A2	2 in ²	-		300		B		2 in2	VDDD
CD	IPE	B2	HF340B	B2	KBRB	KBRB	CD-2	1PE 300	B2	HE300 B	B2	2 in2	2 in2
-2	300	52	IIL510B	52	2 in^2	2 in ²		IPE		HE300		KBRB	KBRB
AB 2	1PE 200	C2	HE340B	C2	KBRB 2 in 2	KBRB 2 in ²	AB-3	300	C2	В	C2	2 in2	2 in2
-5 BC	IPE				2 1112	KBRB	PC 2	IPE	D2	HE260	D2		KBRB
-3	270	D2	HE280B	D2	-	2 in^2	BC-3	270	D2	В	D2	-	2 in2
CD	IPE	4.2	UEOOOD		KBRB		CD-3	IPE	A3	HE240	A3	KBRB	
-3	300	A3	HE280B	A3	2 in ²	-		300		B		2 in2	VDDD
AB	IPE	B 3	HE320B	B 3	KBRB	KBRB	AB-4	1PE 270	B3	ПЕ260 В	B3	2 in2	1.5 in2
-4	270	20	1120202	20	2 in ²	2 in ²		IPE		HE280		KBRB	KBRB
BC	1PE 270	C3	HE320B	C3	KBRB 2 in 2	KBRB 2 in ²	BC-4	270	C3	В	C3	1.5 in2	2 in2
-4 CD	270 IPE				2 1112	KBRB	CD 4	IPE	D2	HE240	D2		KBRB
-4	270	D3	HE280B	D3	-	2 in^2	CD-4	270	03	В	D3		2 in2
AB	IPE		UE2COD		KBRB		AB-5	IPE	A4	HE220	A4	KBRB	
-5	270	A4	HE200B	A4	2 in ²	-		240 IDE		B		1.5 in2	VDDD
BC	IPE	B4	HE280B	B4	KBRB	KBRB	BC-5	240	B4	пЕ200 В	B4	1.5 in?	1.5 in?
-5	270	51	IIL200D	51	2 in^2	2 in ²		IPE		HE260		KBRB	KBRB
CD	1PE 270	C4	HE280B	C4	KBRB 2 in 2	KBRB 2 in ²	CD-5	240	C4	В	C4	1.5 in2	1.5 in2
AB	IPE				2 1112	KBRB	AR 6	IPE	D4	HE220	D4		KBRB
-6	240	D4	HE260B	D4	-	2 in^2	AD-0	240	D4	В	D4	-	1.5 in2
BC	IPE	15	LIE240D	15	KBRB		BC-6	IPE	A5	HE220	A5	KBRB	
-6	240	AS	HE240B	AS	2 in ²	-		240 IDE		B HE340		1.5 m2	VDDD
CD	IPE	B5	HE280B	B5	KBRB	KBRB	CD-6	240	B5	B B	B5	1.5 in?	1.5 in?
-6	240 IDE				2 in ²	2 in ²		IPE	~-	HE240	~-	KBRB	KBRB
АВ 7	1PE 240	C5	HE280B	C5	2 in2	2 in ²	AB-7	220	C5	В	C5	1.5 in2	1.5 in2
BC	IPE	_		_	2 1112	KBRB 2	BC-7	IPE	D5	HE220	D5	_	KBRB
-7	240	D5	HE240B	D5	-	in ²	DC-7	220	05	В	05		1.5 in2
CD	IPE	16	11E240B	16	KBRB		CD-7	IPE	A6	HE200	A6	KBRB	
-7	240	AU	11112401	AU	1.5 in ²			IPE		ь HE220		1.5 III2 KBRB	KBRB
AB	IPE	B6	HE280B	B6	KBRB	KBRB	AB-8	220	B6	B	B6	1.5 in2	1.5 in2
-8 PC	240 IDE				1.5 in2	1.5 m ²	DC 9	IPE	00	HE220	00	KBRB	KBRB
-8	240	C6	HE280B	C6	1.5 in^2	1.5 in^2	BC-8	200	0	В	C6	1.5 in2	1.5 in2
CD	IPE	D.C	1150 105	D.	1.5 112	KBRB	CD-8	IPE	D6	HE200	D6	-	KBRB
-8	240	D6	HE240B	D6	-	1.5 in ²		220 IDE		B		VDDD	1.5 in2
AB	IPE	Α7	HE220B	Δ7	KBRB	-	AB-9	1PE 200	A7	HE180 B	A7	1.5 in 2	-
-9 DC	220		112202	,	1.5 in ²	KDDD		IPE		HE200		KBRB	KBRB
BC	1PE 240	B7	HE240B	B7	KBRB 15 in2	L5 in ²	BC-9	180	B 7	В	B 7	1.5 in2	1.5 in2
-9 CD	Z40 IPF				KRRR	KBRR	CD. 9	IPE	C7	HE200	C7	KBRB	KBRB
-9	220	C7	HE240B	C7	1.5 in2	1.5 in ²	CD-9	200	01	В	C/	1.5 in2	1.5 in2
AB	IPE	D7	LIESSOD	D7		KBRB			D7	HE180	D7	-	KBRB
-10	220	D/	пё220В	DI	-	1.5 in ²				B HE160		KBDB	1.5 m2
BC	IPE	A8	HE220B	A8	KBRB	-			A8	B	A8	1.5 in2	-
-10 CD	220 IDE				1.5 m ²	VDDD			DO	HE180	DO	KBRB	KBRB
-10	1PE 220	B8	HE240B	B8	1 5 in 2	1.5 in^2			88	В	B8	1.5 in2	1.5 in2
AB	IPE	~~		~~	KBRB	KBRB			C8	HE180	C8	KBRB	KBRB
-11	200	C8	HE240B	C8	1.5 in2	1.5 in ²			20	B	20	1.5 in2	1.5 in2
BC	IPE	D8	HE220B	D8	-	KBRB			D8	HE160 P	D8	-	KBRB 15 in 2
-11	200	20	112200	20		1.5 in ²				ы НЕ140		KBRB	1.3 1112
CD	IPE	A9	HE180B	A9	KBRB	-			A9	В	A9	1 in2	-
-11 AD	200 IDE				1.5 IN ² KRDD	KBDD			DO	HE160	DO	KBRB	KBRB
-12	200	B9	HE220B	B9	1.5 in2	1.5 in^2			В9	В	В9	1 in2	1 in2
BC	IPE	<u> </u>	LIEGOOD	<u> </u>	KBRB	KBRB			C٩	HE160	C9	KBRB	KBRB
-12	180	09	HE220B	69	1.5 in2	1.5 in ²			0)	В	0)	1 in2	1 in2
CD	IPE	D9	HE180B	D9	-	KBRB				LIE140			VDDD
-12	200	27		27		1.5 in ²			D9	п£140 В	D9	-	1 in?
		A10	HE160B	A10	KBRB 1.5 in ²	-							
					1 1 111								

<mark>۱</mark>۳ / نشریه علمی و پژوهشی سازه و فولاد

ارزيايي عملكرد لرزماي قابها با اعضاي زانوي كمانش0تاب با استفاده از تعليل ديناميكي غيرفطى

B10	HE180B	B10	KBRB 1.5 in2	KBRB 1.5 in ²
C10	HE180B	C10	KBRB 1.5 in2	KBRB 1.5 in ²
D10	HE160B	D10	-	KBRB 1.5 in ²
A11	HE160B	A11	KBRB 1 in ²	-
B11	HE180B	B11	KBRB 1 in ²	KBRB 1 in ²
C11	HE180B	C11	KBRB 1 in ²	KBRB 1 in ²
D11	HE160B	D11	-	KBRB 1 in ²
A12	HE160B	A12	KBRB 1 in ²	-
B12	HE160B	B12	KBRB 1 in ²	KBRB 1 in ²
C12	HE160B	C12	KBRB 1 in ²	KBRB 1 in ²
D12	HE160B	D12	-	KBRB 1 in ²

نشریه علمی و پژوهشی سازه و فولاد / 🕰